

ĐÓNG GÓP CỦA ĐỒNG BÀO CÔNG GIÁO VIỆT NAM TRONG LĨNH VỰC VĂN HÓA - XÃ HỘI

PHẠM THANH HẰNG*

Tóm tắt: Trong những năm qua, người Công giáo đã hoà nhập “sống tốt đời, đẹp đạo”, tích cực tham gia phong trào thi đua yêu nước với nhiều việc làm thiết thực và hiệu quả theo đúng đường hướng mục vụ “đồng hành cùng dân tộc và dẫn thân phục vụ hạnh phúc của đồng bào” của người Công giáo Việt Nam. Bài viết nêu khái quát một số đóng góp của đồng bào Công giáo trong lĩnh vực văn hoá - xã hội như hoạt động từ thiện xã hội (bao gồm những đóng góp trong lĩnh vực y tế, giáo dục và một số đóng góp trong các lĩnh vực từ thiện nhân đạo khác); hoạt động xây dựng đời sống văn hóa và hoạt động phòng, chống tệ nạn xã hội ở nước ta trong thời gian vừa qua. Với những kết quả rất đáng ghi nhận trên lĩnh vực văn hóa - xã hội, có thể thấy, người Công giáo Việt Nam đã góp phần không nhỏ xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước, đồng thời đó cũng là minh chứng rõ nét về vai trò, trách nhiệm của người Công giáo trong việc thực hiện phong trào “Kính chúa, yêu nước” và thực hiện Thư chung năm 1980 của Hội đồng giám mục Việt Nam đó là: “Gắn bó với dân tộc và đất nước... sống phúc âm giữa lòng dân tộc”.

Từ khóa: Công giáo, đạo công giáo.

Đạo Công giáo du nhập vào Việt Nam từ thế kỷ XVI, là tôn giáo đã có mặt ở nước ta gần 5 thế kỷ (1533 - 2010), có số lượng tín đồ lớn thứ hai ở Việt Nam (sau Phật giáo). Việt Nam là quốc gia có tỷ lệ người Công giáo (trong tổng dân số) xếp thứ ba ở Châu Á, sau Đông Timor và Philippines⁽¹⁾.

Đạo Công giáo ra đời ở Trung Á nhưng lại phát triển mạnh mẽ ở Châu Âu. Từ một tôn giáo mang đậm nét văn hóa, văn minh Châu Âu - một tôn giáo có vẻ như hoàn toàn xa lạ với xã hội Việt Nam, đến nay đạo Công giáo đã

phát triển nhanh chóng, trở thành tôn giáo lớn ở Việt Nam, với nhiều hoạt động đa dạng và có những ảnh hưởng không nhỏ trong đời sống văn hóa - xã hội Việt Nam.

Có thể nói, từ Thư chung của Hội đồng Giám mục Việt Nam năm 1980, Thư Mục vụ của Hội đồng Giám mục Việt Nam năm 1992 đến Huấn từ, Sứ điệp của Giáo hoàng Bênêđictô XVI

(*) Trung tâm Nghiên cứu Tôn giáo và Tín ngưỡng, Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh.

⁽¹⁾ Theo Bách khoa toàn thư mở Wikipedia.

năm 2009 và Thư chung của Đại hội Dân Chúa 2010, đã đánh dấu những mốc quan trọng trong quá trình phát triển của Giáo hội Công giáo; đồng thời tiếp tục bổ sung đường hướng mục vụ “đồng hành cùng dân tộc và dẫn thân phục vụ hạnh phúc của đồng bào” của người Công giáo Việt Nam. Đường hướng mục vụ này luôn cổ vũ, khích lệ người Công giáo có những đóng góp tích cực trong phong trào thi đua yêu nước với nhiều việc làm thiết thực và hiệu quả theo phương châm “tốt đời, đẹp đạo”. Trong bài viết này chúng tôi đề cập đến một số đóng góp của đồng bào Công giáo nước ta trong lĩnh vực văn hoá - xã hội thời gian vừa qua.

Thứ nhất, trong lĩnh vực y tế

Đạo Công giáo ngay từ khi mới du nhập ở Việt Nam đã luôn quan tâm đến hoạt động y tế chăm sóc sức khỏe cộng đồng. Ngay từ ngày đầu truyền giáo vào Việt Nam từ nửa cuối thế kỷ XVI, các giáo sĩ Tây Phương đã rất quan tâm đến vấn đề sức khỏe cộng đồng. Cụ thể ở Đàng Trong có hai giáo sĩ được chính quyền Việt Nam cho phép mở nhà thương (Da Coxta, Langerloi), ở Đàng Ngoài có các quan ngự y là giáo sĩ người Ý và người Bồ Đào Nha (Sanna, Pierre)⁽²⁾. Nhiều linh mục, tu sĩ, giáo dân đã có những đóng góp tích cực trong công tác y tế, chăm sóc sức khỏe cộng đồng. Gần đây, tiêu biểu có nữ tu Nguyễn Thị Mậu với 40 năm gắn bó với các bệnh nhân phong ở Di Linh đã được Nhà nước phong danh hiệu Anh hùng lao động năm

2005⁽³⁾. Những năm qua, các hoạt động y tế nổi bật của Công giáo đó là:

+ *Thành lập nhiều phòng khám, bệnh xá từ thiện và tổ chức thăm khám, phát thuốc miễn phí cho người nghèo, trẻ em nghèo, khuyết tật, đến nạn nhân chất độc da cam, HIV-AIDS...*

Phát huy truyền thống tương thân tương ái, giúp đỡ nhau của dân tộc Việt Nam, nhiều giáo xứ và dòng tu tại thành phố Hồ Chí Minh đã mở các phòng khám, bệnh xá miễn phí để chăm sóc sức khỏe cho giáo dân. Đến năm 2002, đã có 17 phòng khám bệnh miễn phí được lập bằng tiền quyên góp của tu sĩ và giáo dân Thành phố⁽⁴⁾. Theo kết quả khảo sát của Ban Tôn giáo Chính phủ, hầu như giáo xứ, giáo phận nào cũng có tủ thuốc tình thương. Năm 2008, phong trào xây dựng tủ thuốc cho bệnh nhân nghèo của Hội Bác ái Phanxicô do nữ tu Trịnh Thị Hồng và Châu Hoà Hồng Loan phụ trách đã giúp đỡ được 197.250 bệnh nhân nghèo với tổng số tiền 305.000 USD⁽⁵⁾.

Công tác chăm sóc sức khỏe cộng đồng, cũng được bà con giáo dân tỉnh Đắk Lắk tham gia thực hiện tốt. Với tinh thần “*Yêu thương và phục vụ*” trong 5 năm (2002 - 2007) bà con giáo dân trực

⁽²⁾ Nguyễn Đăng Phấn, *Y tế Công giáo tại Việt Nam*, 9/2009, <http://www.huongvedanchua.net>

⁽³⁾ Nguyệt san *Công giáo và Dân tộc*, số 1781, tháng 11/2010, tr. 7.

⁽⁴⁾ Nguyễn Đăng Phấn, *Y tế Công giáo tại Việt Nam*, 9/2009, <http://www.huongvedanchua.net>

⁽⁵⁾ Nguyễn Đăng Phấn, *Y tế Công giáo tại Việt Nam*, 9/2009, <http://www.huongvedanchua.net>

tiếp giúp những bệnh nhân nặng đi điều trị trên 100 triệu đồng⁽⁶⁾.

Nhiều phòng khám từ thiện của Công giáo đã trở nên quen thuộc với dân nghèo như: Phòng chẩn trị y học cổ truyền Phước Lập Đường quận 2 khám bệnh miễn phí cho hàng ngàn người nghèo; hay Phòng khám Đông Y của lương y Nguyễn Đức Thịnh ở Tân Hiệp, Kiên Giang đã chữa trị khoảng 500.000 bệnh nhân nghèo; phòng khám Vạn Thành, Phú Sơn (Lâm Đồng); cơ sở y học cổ truyền thuộc dòng Thánh Giuse (Nha Trang); trong 5 năm qua đã khám và điều trị miễn phí cho 137.638 lượt người, trong đó miễn và giảm phí cho 34.849 lượt người⁽⁷⁾.

Ngoài ra, còn có nhiều hoạt động thiết thực của các trung tâm khuyết tật, trường khuyết tật và các cơ sở nuôi dưỡng trẻ em, bệnh nhân tâm thần... Điển hình là: Trung tâm Mai Hoa, cơ sở nuôi dưỡng và bảo vệ trẻ em khuyết tật Thiên Phước tại thành phố Hồ Chí Minh, trường khuyết tật tình thương Mỹ Lâm và bệnh xá tình thương Tân Hiệp (Kiên Giang), trường khuyết tật Nhân ái (Tiền Giang), cơ sở nuôi dưỡng trẻ em suy dinh dưỡng Tà Nung, Đà Lạt (Lâm Đồng), nhà nuôi dưỡng bệnh nhân tâm thần ở Gò Vấp...

Người Công giáo còn phối hợp với chính quyền, Mặt trận Tổ quốc đến vùng sâu, vùng xa phát thuốc miễn phí cho người nghèo. Số tiền mà người Công giáo đóng góp cho hoạt động này là rất lớn. Điển hình là giới Công giáo Thành phố

Hồ Chí Minh, họ đã chi cho y tế số tiền là 23 tỷ 218 triệu đồng, riêng năm 2009 chi cho y tế 6 tỷ 063 triệu đồng. Giới Công giáo Đồng Nai cũng đã chi số tiền là 46 tỷ 560 triệu đồng cho các hoạt động này. Giới Công giáo quận Bình Thạnh trong 5 năm qua (2008 – 2013) đã chi 3,9 tỷ đồng để mở phòng khám, phát thuốc miễn phí, nấu cháo cho bệnh nhân, chăm sóc trẻ có hoàn cảnh khó khăn...

+ *Hưởng ứng tích cực phong trào «Hiến máu nhân đạo»*

“Hiến máu nhân đạo” là một hành động cao cả, một nghĩa cử cao đẹp, rất đáng trân trọng, ngày càng lan tỏa trong cộng đồng, được toàn xã hội quan tâm, hưởng ứng. Đây là truyền thống tương thân tương ái “lá lành đùm lá rách” của người dân Việt Nam, là việc làm cần thiết để chia sẻ những giọt máu nghĩa tình với người bệnh, giúp họ vượt qua những nguy kịch bệnh tật, tiếp tục duy trì sự sống. Hưởng ứng phong trào “Toàn dân hiến máu tình nguyện”, đồng bào Công giáo đã có nhiều hoạt động tích cực.

Tại Thành phố Hồ Chí Minh, năm 2011, đồng bào Công giáo Thành phố đã tham gia đóng góp vào các lĩnh vực gần

⁽⁶⁾ Báo cáo “Kết quả từ phong trào thi đua yêu nước của đồng bào Công giáo tỉnh Đắk Lắk 5 năm qua (2002-2007)”.

⁽⁷⁾ Ủy ban đoàn kết Công giáo Việt Nam, Báo cáo “Tổng kết 5 năm (2005 - 2010) triển khai và thực hiện phong trào thi đua toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá ở khu dân cư, sống tốt đời đẹp đạo”.

50 tỷ đồng và 3.367 lượt người hiến máu nhân đạo. Năm 2012, đồng bào Công giáo Thành phố đã tham gia đóng góp gần 69 tỷ đồng và 6.288 lượt người hiến máu nhân đạo. Riêng trên địa bàn quận Bình Thạnh, trong 5 năm qua (2008 – 2013), bà con giáo dân các giáo xứ, các dòng tu trong giới Công giáo có 1.267 lượt người hiến máu nhân đạo.

+ *Hỗ trợ và giúp đỡ nhiều bệnh nhân phong*

Với tinh thần bác ái, đồng bào Công giáo đã hỗ trợ và giúp đỡ nhiều bệnh nhân phong bị xa lánh, ngược đãi và kỳ thị.

Khu điều trị phong Bến Sắn (huyện Tân Uyên, tỉnh Bình Dương) xây dựng năm 1959, hiện có 12 nữ tu thuộc Cộng đoàn Nữ thuộc Tu hội Nữ Tử Bác Ái Thánh Vinh Sơn, ngày đêm âm thầm chăm lo cho 450 bệnh nhân phong với tinh thần "Thầy thuốc như mẹ hiền", chia sẻ và xoa dịu phần nào những đau khổ, bất hạnh đang đè nặng trên cuộc đời của bệnh nhân. Trong những năm gần đây, tổng số tiền các nữ tu vận động hỗ trợ thêm cho bệnh nhân vào khoảng gần 4,9 tỷ đồng; đồng thời vận động cấp học bổng cho 185 học sinh là con bệnh nhân, tổng trị giá trên 1,56 tỷ đồng⁽⁸⁾.

Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh đã có nhiều đóng góp cho công tác phòng chống bệnh phong. Năm 1965, Đức Tổng giám mục Phaolô Nguyễn Văn Bình đã giúp thành lập làng cùi Thanh Bình ở bán đảo Thủ Thiêm. Giáo xứ Đa Minh - Ba Chuông đã tổ chức 10 lần thăm hỏi và tặng quà trị giá

150.000.000 đồng cho bệnh nhân phong trong 5 năm gần đây. Đặc biệt, từ năm 2004 đến năm 2007, năm nào giáo xứ Hà Nội, Hạt Xóm Mới, Quận Gò Vấp cũng tổ chức 2 chuyến thăm và tặng quà cho các bệnh nhân phong tại Trại phong Tân Hiệp và Phước Tân với số quà và tiền trị giá tới 161.709.000 đồng⁽⁹⁾...

Thứ hai, trong lĩnh vực giáo dục

Giáo dục là quốc sách hàng đầu, là động lực quan trọng nhất cho sự phát triển của đất nước. Chung tay góp sức cùng toàn xã hội nâng cao trình độ học vấn cho người dân, những năm qua, đồng bào Công giáo luôn đặc biệt quan tâm đến lĩnh vực giáo dục. Các giáo xứ, họ đạo và bà con giáo dân rất chú trọng đầu tư cho công tác xã hội hóa giáo dục như: đóng góp xây dựng trường học; thành lập quỹ khuyến học cấp học bổng tặng học sinh nghèo vượt khó; tổ chức các lớp học tình thương, lớp xóa mù chữ, bồi túc văn hoá, lớp dạy nghề miễn phí, hỗ trợ dụng cụ học tập cho trẻ em đường phố, trẻ em nghèo thất học, trẻ em khuyết tật...

Năm 2010, tổ chức Caritas Việt Nam đã dành tới 10.725.009.976 đồng trong tổng chi 15.110.900.137 đồng cho các

⁽⁸⁾ *Đồng bào Công giáo tích cực tham gia phong trào thi đua yêu nước*, Báo *Quân đội nhân dân*, số ra ngày 21/9/2013.

⁽⁹⁾ Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh (2008), "Báo cáo tình hình công tác 5 năm (2003 - 2007) đồng bào Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, Hoạt động của Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh".

hoạt động từ thiện, nhân đạo⁽¹⁰⁾, trong đó chỉ cho giáo dục đào tạo 648.973.913 đồng. Giới Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh từ năm 2005 đến năm 2009 đã đóng góp số tiền khoảng 185 tỷ 907 triệu đồng, trong đó chỉ cho giáo dục là 89 tỷ 334 triệu đồng⁽¹¹⁾. Riêng năm 2011, đồng bào Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh đã tham gia đóng góp vào các lĩnh vực gần 50 tỷ đồng; trong đó, lĩnh vực xã hội từ thiện hơn 21 tỷ đồng, giáo dục hơn 9 tỷ đồng⁽¹²⁾. Đồng bào Công giáo Xuân Lộc, tỉnh Đồng Nai có nhiều thành quả trong công tác bác ái xã hội trong nhiều năm qua. Số tiền đồng bào đóng góp năm 2007 là 41 tỷ, 852 triệu đồng; năm 2008 là 54 tỷ 310 triệu đồng; năm 2009 là 57 tỷ 800 triệu đồng, trong đó số tiền đã dành chi cho giáo dục 35 tỷ 711 triệu đồng⁽¹³⁾.

Ý thức rõ tầm quan trọng “Đầu tư cho giáo dục là đầu tư cho phát triển” các giáo xứ, giáo họ Công giáo tỉnh Đắk Lắk đã đặc biệt quan tâm đến giáo dục. Bà con giáo dân trong 5 năm qua (2002 - 2007) tự nguyện đóng góp hàng ngàn ngày công và hàng chục tỷ đồng cho công tác xây dựng trường lớp; tặng học bổng, thưởng cho học sinh giỏi, học sinh tiên tiến; tặng sách giáo khoa, dụng cụ học tập cho các học sinh có hoàn cảnh khó khăn trị giá trên 1 tỷ đồng⁽¹⁴⁾.

Người Công giáo Đà Nẵng đã đóng góp cho quỹ khuyến học trên 01 tỷ đồng. Giáo xứ Phi Lộc (Nghệ An) đã tặng 50 xe đạp cho học sinh nghèo vượt khó. Trong 6 tháng đầu năm 2010, các

giáo xứ tỉnh Hậu Giang đã trao 1050 suất học bổng, mỗi suất trị giá từ 300 đến 500 nghìn đồng và tặng nhiều phần quà cho học sinh giỏi, tiên tiến⁽¹⁵⁾.

Nhiều giáo xứ và tu viện trong tỉnh Bình Dương nhận thức được tầm quan trọng, vai trò của giáo dục đối với sự nghiệp “công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”, đã có nhiều chương trình khuyến học dành cho các học sinh nghèo hiếu học và đã huy động đồng bào Công giáo đóng góp trên 10 tỷ đồng chăm lo sự nghiệp giáo dục⁽¹⁶⁾.

Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh đã lập Quỹ học bổng Võ Thành Trinh dành cho các học sinh, sinh viên nghèo. Năm 2009, Chương trình Bạn trẻ em đường phố đã hỗ trợ 543 suất học bổng cho những trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁰⁾ Báo cáo “Tổng kết năm 2010 và chương trình hành động năm 2011 của Ủy ban bác ái xã hội-Caritas Việt Nam”.

⁽¹¹⁾ Báo *Công giáo và Dân tộc*, số 1773, tháng 9/2010, tr. 27.

⁽¹²⁾ Báo *Công giáo và Dân tộc*, số 1843 ra ngày 03.02.2012, trang 16 và 17.

⁽¹³⁾ Báo *Công giáo và Dân tộc*, số 1680, tháng 10/2009, tr. 19.

⁽¹⁴⁾ Báo cáo “Kết quả từ phong trào thi đua yêu nước của đồng bào Công giáo tỉnh Đắk Lắk 5 năm qua (2002-2007)”.

⁽¹⁵⁾ Báo *Công giáo và Dân tộc*, số 1775, tháng 9/2010.

⁽¹⁶⁾ *Đồng bào Công giáo tích cực tham gia phong trào thi đua yêu nước*, Báo *Quân đội nhân dân*, số ra ngày 21/9/2013.

⁽¹⁷⁾ Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh (2009), “Báo cáo Tổng kết hoạt động của Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh năm 2009”.

Việc đồng bào Công giáo trao những phần học bổng cho học sinh có hoàn cảnh đặc biệt như một nguồn động viên, khích lệ các em vượt qua những khó khăn hiện tại và học tập tốt. Những năm qua, với nhiều hoạt động thiết thực, Công giáo đã đồng hành, tiếp sức và sẻ chia khó khăn với nhiều thế hệ học sinh nghèo hiếu học.

Với mục đích góp phần cùng xã hội tạo dựng một tương lai lâu dài và bền vững cho trẻ khuyết tật, giúp các em tự tin bước vào cuộc sống tự lập, hòa nhập với cộng đồng bằng đôi chân và khối óc đầy nghị lực, người Công giáo những năm qua đã mở nhiều lớp nuôi dưỡng và dạy nghề cho trẻ khuyết tật. Từ năm 2003 đến năm 2008, Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh đã thành lập được 18 cơ sở dạy học và hướng nghiệp cho đối tượng người khuyết tật⁽¹⁸⁾. Tiêu biểu nhất là trường Khuyết tật thánh giá Hy Vọng. Đây là một địa chỉ từ thiện có uy tín, chuyên phục hồi chức năng, dạy học và hướng nghiệp cho các trẻ em khiếm thính. Năm học 2009 - 2010, trường tiếp nhận 91 học sinh khiếm thính có độ tuổi từ 2 - 2⁽¹⁹⁾. Ngoài ra, còn có thể kể đến Trung tâm khiếm thính Thuận An (thường gọi là Trường câm điếc Lái Thiêu) tại thị xã Thuận An tỉnh Bình Dương. Trung tâm có bề dày hơn 100 năm, là cơ sở trực thuộc trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh chuyên nuôi dưỡng và giáo dục trẻ khiếm thính từ lứa tuổi tiền học đường (mầm non) cho đến hết cấp trung học cơ

sở dưới hai hình thức: nội trú và bán trú. Đồng thời, Trung tâm còn là nơi huấn luyện đào tạo và bồi dưỡng chuyên môn cho giáo viên chuyên ngành khiếm thính của các trường khuyết tật thuộc các tỉnh phía Nam. Hiện Trung tâm có 9 nữ tu và 59 cán bộ, viên chức, lao động chăm lo sự nghiệp giáo dục cho 370 trẻ khiếm thính và 15 người lớn khiếm thính từ 37 đến 70 tuổi...⁽²⁰⁾

Trong vòng 5 năm (từ năm 2003 – 2008), đồng bào Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh, đã tổ chức được 19 cơ sở dạy nghề miễn phí cho trẻ em có hoàn cảnh khó khăn⁽²¹⁾. Cũng trong 5 năm này, đồng bào Công giáo Thành phố đã tổ chức 92 lớp học tình thương, nhà mở, mái ấm nuôi dạy trẻ mồ côi, tàn tật⁽²²⁾. Riêng trong năm 2005, Chương trình

⁽¹⁸⁾ Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh (2008), “Báo cáo tình hình công tác 5 năm (2003 - 2007) đồng bào Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, Hoạt động của Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh”.

⁽¹⁹⁾ Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh (2009), “Báo cáo Tổng kết hoạt động của Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh năm 2009”.

⁽²⁰⁾ *Đồng bào Công giáo tích cực tham gia phong trào thi đua yêu nước*, Báo *Quân đội nhân dân*, số ra ngày 21/9/2013.

⁽²¹⁾ Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh (2008), “Báo cáo tình hình công tác 5 năm (2003 - 2007) đồng bào Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, Hoạt động của Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh”.

⁽²²⁾ Báo cáo “Đại hội đại biểu Những người công giáo TPHCM xây dựng và bảo vệ Tổ quốc lần VI”.

Bạn Trẻ em đường phố thuộc Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh đã đào tạo nghề cho 316 em. Các lớp dạy nghề điện lạnh, cơ điện của cộng đoàn Dòng Don Bosco Hóc Môn đã duy trì được hơn 10 năm (từ năm 1998), tạo điều kiện cho nhiều thanh thiếu niên nghèo, thất học có nghề nghiệp và kiếm được việc làm ổn định⁽²³⁾.

Trường tình thương Hướng Tâm của giáo xứ Thánh Phaolô giáo hạt Tân Sơn Nhì, tọa lạc tại quận Bình Tân, Thành phố Hồ Chí Minh là nơi học tập của 278 em học sinh nghèo, cơ nhỡ trong khu vực, đã duy trì được 10 năm nay. Các em đến trường được học miễn phí từ lớp mẫu giáo đến lớp năm. Nơi đây là sự gặp gỡ giữa đạo và đời, vì đến 90% học sinh là người không có đạo Công giáo đang được các thầy cô đa số là người Công giáo tận tình dạy dỗ với tâm nguyện “yêu thương và phục vụ các em”⁽²⁴⁾.

Tiếp sức mùa thi là một chương trình hoạt động xã hội có ý nghĩa nhân văn sâu sắc. Nhiều năm qua, mỗi kỳ thi tuyển sinh đại học, cao đẳng đến, chương trình “Tiếp sức mùa thi” lại được đón nhận những lời khen ngợi của xã hội. Hòa cùng không khí chung ấy, đồng bào Công giáo tổ chức nhiều chương trình hỗ trợ cho thí sinh đi thi, với mong muốn chia sẻ với các bạn trẻ phần nào những vất vả, lo toan khi đi thi xa nhà.

Trong năm 2011, Ủy ban đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh có

nhiều hình thức hoạt động để nhân rộng mô hình tiếp sức mùa thi, đã tổ chức diễn đàn “Gặp gỡ, trao đổi kinh nghiệm chuẩn bị cho công tác tiếp sức mùa thi năm 2011”, với gần 30 đơn vị giáo xứ tham dự. Kết quả trong mùa tuyển sinh, giới Công giáo Thành phố đã có 36 điểm tổ chức hoạt động tiếp sức mùa thi, trong đó có 25 giáo xứ, 5 dòng tu và 6 điểm của một đoàn thể⁽²⁵⁾.

Nhiều giáo xứ và tu viện trong tỉnh Bình Dương đã tổ chức chương trình tiếp sức mùa thi, tạo điều kiện thuận lợi về nơi ăn chốn ở cho sĩ tử đi thi như các Cộng đoàn, dòng tu và giáo xứ ở thành phố Thủ Dầu Một, thị xã Dĩ An; trong đó có Tỉnh Dòng Thừa Sai Đức Tin Việt Nam tổ chức miễn phí việc tiếp đón, lo chỗ ăn nghỉ cho thí sinh và phụ huynh, cũng như đưa đón thí sinh đến nơi thi⁽²⁶⁾.

Với những đóng góp tích cực trong lĩnh vực giáo dục như đã nêu trên, đồng bào Công giáo đã góp sức cùng xã hội đào tạo nên thế hệ trẻ thành những người công dân lương thiện và có tri thức.

⁽²³⁾ Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh (2008), “Báo cáo tình hình công tác 5 năm (2003 - 2007) đồng bào Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh tham gia xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, Hoạt động của Ủy ban Đoàn kết Công giáo Thành phố Hồ Chí Minh”.

⁽²⁴⁾ Bích Tân, *Giáo xứ Thánh Phaolô: Khai giảng trường tình thương Hướng Tâm*, website Tổng giáo phận Thành phố Hồ Chí Minh: tgpsaigon.net.

⁽²⁵⁾ Báo Công giáo và Dân tộc số 1843 ra ngày 03/02/2012, tr. 16, 17.

⁽²⁶⁾ Đồng bào Công giáo tích cực tham gia phong trào thi đua yêu nước, Báo Quân đội nhân dân, số ra ngày 21/9/2013.

Bên cạnh những đóng góp trong hoạt động y tế, giáo dục, người Công giáo còn tham gia tích cực vào các hoạt động từ thiện nhân đạo khác như: quyên góp xây dựng nhà tình thương; tham gia ủng hộ quỹ “vì người nghèo”; tổ chức đoàn đi cứu trợ, thăm và tặng quà cho trẻ em nghèo, nạn nhân chất độc da cam, gia đình chính sách; hỗ trợ và tặng quà cho người dân vùng sâu, bị bão lũ, thiên tai...

Thứ ba, trong hoạt động xây dựng đời sống văn hoá

Theo tinh thần Thư chung 1980 của Hội đồng Giám mục Việt Nam “Người Công giáo tốt cũng là người công dân tốt”, trong những năm qua, đồng bào Công giáo đã đoàn kết, tích cực hưởng ứng phong trào thi đua “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư, sống tốt đời đẹp đạo”, “Xây dựng nếp sống văn minh - mỹ quan đô thị”, đóng góp vào quá trình phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững quốc phòng - an ninh của đất nước.

Đồng bào Công giáo đã có các hoạt động thiết thực nhằm xây dựng các công trình giao thông nông thôn như làm đường, làm cây nước sạch, làm cầu, làm đường giao thông thôn ấp, đường liên thôn, nạo vét cống rãnh, xây sửa cầu trong khu vực dân cư...

Trong 5 năm (2002 - 2007), hưởng ứng phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư”, bà con giáo dân tỉnh Đắk Lắk đã đóng góp hàng chục ngàn ngày công và hàng chục tỷ đồng để xây dựng hệ thống thủy

lợi, kiên cố hóa kênh mương nội đồng; làm giao thông trong các khu dân cư⁽²⁷⁾. Đồng bào Công giáo tỉnh Thái Bình tích cực hưởng ứng cuộc vận động xây dựng nông thôn mới. Từ năm 2010 đến nay, có 8.272 hộ Công giáo hiến hàng chục nghìn mét vuông đất và đóng góp 5.281 ngày công lao động để xây dựng hạ tầng⁽²⁸⁾.

Với những cố gắng trên, nhiều giáo dân đạt danh hiệu người tốt việc tốt, nhiều hộ gia đình Công giáo được công nhận là gia đình văn hóa, nhiều khu phố đạt danh hiệu khu dân cư văn hóa.

Thứ tư, trong hoạt động phòng, chống tệ nạn xã hội

Các chức sắc, nhà tu hành và đồng bào có đạo nhiệt tình hưởng ứng tham gia phong trào giữ gìn an ninh trật tự, an toàn xã hội; phong trào đấu tranh phòng, chống ma túy, tội phạm, tệ nạn xã hội, HIV/AIDS và những thói hư tật xấu trái với truyền thống đạo lý của dân tộc.

Bình Dương là tỉnh có tốc độ tăng trưởng kinh tế và phát triển công nghiệp cao, thu hút trên 700 ngàn lao động nhập cư, dẫn đến phát sinh nhiều tệ nạn xã hội, mất an ninh trật tự ở các khu dân cư và khu nhà trọ. Để góp phần giữ gìn an ninh trật tự tại địa phương, nhiều

⁽²⁷⁾ Đỗ Văn Phấn, “Kết quả từ phong trào thi đua yêu nước của đồng bào Công giáo tỉnh Đắk Lắk 5 năm qua, Báo điện tử *Đảng Cộng sản Việt Nam*”.

⁽²⁸⁾ An Luych, Báo cáo “Thái Bình: Phong trào xây dựng “Xứ, họ đạo 4 gương mẫu” đạt được kết quả quan trọng”.

giáo xứ đã có sáng kiến nâng đỡ đời sống tinh thần của người lao động xa nhà như: tiếp đón, hướng dẫn, thăm viếng và cảnh báo những nguy cơ lây nhiễm tệ nạn xã hội... Giáo xứ An Bình, Đông hòa, Dĩ An (thị xã Dĩ An) thường xuyên thăm hỏi và trợ giúp công nhân tại các khu nhà trọ... Các giáo xứ ở thị xã Dĩ An, Thuận An còn vận động hàng ngàn gia đình công giáo kinh doanh dịch vụ nhà trọ cho công nhân thuê, chỉ cho thuê đối với những người có giấy tạm vắng, tạm trú, thẻ công nhân hoặc những người có việc làm rõ ràng⁽²⁹⁾.

Phong trào "Xây dựng giáo xứ, giáo họ không ma túy, không tội phạm, không tệ nạn xã hội" của tỉnh Nam Định đã phát triển cả bề rộng và bề sâu với nhiều điển hình tiên tiến, góp phần hạn chế sự gia tăng về tệ nạn ma túy, cờ bạc, tệ nạn xã hội trong đồng bào theo đạo Công giáo. Kết quả đã có 20 giáo xứ và 41 giáo họ giữ vững 3 tiêu chí (không ma túy, không tội phạm, không tệ nạn xã hội); 15 giáo xứ và 47 giáo họ thực hiện tốt 3 giảm (giảm ma túy, giảm tội phạm, giảm tệ nạn xã hội); 47 giáo họ giữ vững không để ma túy và tệ nạn xã hội xâm nhập. Theo đánh giá của cơ quan bảo vệ pháp luật, trong tỉnh cả 657/657 giáo xứ, giáo họ đều chưa có tội phạm đặc biệt nguy hiểm⁽³⁰⁾.

Tại tỉnh Thái Bình, qua thực hiện phong trào "Xây dựng xứ họ đạo 4 gương mẫu" và các phong trào thi đua yêu nước khác, đến nay trong tổng số 325 xứ họ đạo của tỉnh, có 267 xứ họ

không có tội phạm nghiêm trọng; 253 xứ họ không có tệ nạn xã hội; 271 xứ họ thực hiện tốt Luật nghĩa vụ quân sự; 284 xứ họ thực hiện tốt Luật đất đai, Luật xây dựng; 298 xứ họ thực hiện tốt Pháp lệnh Tín ngưỡng, tôn giáo⁽³¹⁾.

Tóm lại, trong những năm qua, người Công giáo đã tích cực tham gia các hoạt động từ thiện xã hội, tham gia xây dựng đời sống văn hóa và phòng chống tệ nạn xã hội. Với những kết quả đáng ghi nhận trên lĩnh vực văn hóa - xã hội, người Công giáo Việt Nam đã góp phần không nhỏ xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước. Đồng thời, những kết quả trên cũng là minh chứng rõ nét về vai trò, trách nhiệm của người Công giáo trong việc thực hiện phong trào "Kính chúa, yêu nước" và thực hiện Thư chung năm 1980 của Hội đồng giám mục Việt Nam là: "Gắn bó với dân tộc và đất nước... sống phúc âm giữa lòng dân tộc". Với tinh thần "Sống phúc âm giữa lòng dân tộc với tinh thần sẵn sàng phục vụ", phong trào thi đua yêu nước của người Công giáo đang vững bước theo con đường đổi mới của đất nước, cùng với nhân dân cả nước xây dựng đất nước Việt Nam ngày một giàu đẹp, văn minh.

⁽²⁹⁾ Đồng bào Công giáo tích cực tham gia phong trào thi đua yêu nước, Báo Quân đội nhân dân, số ra ngày 21/9/2013.

⁽³⁰⁾ Huỳnh Tấn, Ủy ban đoàn kết Công giáo Nam Định với phong trào "giáo xứ, giáo họ không ma túy, không tội phạm, tệ nạn xã hội".

⁽³¹⁾ An Luých, Báo cáo "Thái Bình: Phong trào xây dựng "Xứ, họ đạo 4 gương mẫu" đạt được kết quả quan trọng".

